

Enheten för EU:s inre marknad

YTTRANDE
2024-07-29 Dnr 2024/00640-3

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av Ds 2024:03 - Partipolitiska lotterier

(Ert dnr: Fi2024/00925)

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik. Vårt uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

I den remitterade departementspromemorian presenteras två alternativa förslag till ny reglering av partipolitiska lotterier. Det ena förslaget handlar om att lotterier till förmån för partipolitiska verksamheter inte längre ska kunna få licens enligt spellagen. Det andra förslaget innebär istället att vissa förändringar införs i dagens system, dvs. nya, skarpare villkor för att få tillhandahålla sådana lotterier. I departementspromemorian förordas det senare alternativet med skärpta krav, alltså inte ett förbud.

Kommerskollegium ser positivt på att utredningen analyserat hur förslaget bedöms förhålla sig till EU-rätten, inklusive frågorna kring anmälningsskyldighet enligt EU:s direktiv om detta. Kommerskollegium administrerar dessa anmälningförfaranden; det handlar om EU-direktiv 2015/1535 (anmälningdirektivet) och tjänstedirektivet 2006/123, vilket på ett tydligt sätt diskuteras i avsnitt 5.4.5 och 5.5.5 i promemorian. Nedan utvecklar vi resonemanget mer i detalj när det gäller vår syn på hur anmälningdirektivet bör tolkas:

Sammanfattning

Kommerskollegium bedömer att Finansdepartementet bör anmäla 14 kap. 4 a § spellagen och eventuellt 15 kap. 3a § spellagen enligt direktiv (EU) 2015/1535.

Anmälan av tekniska föreskrifter

Enligt 20 § 6 p. förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet ska Regeringskansliet anmäla förslag till författningar i enlighet med de procedurer som följer av Sveriges EU-medlemskap eller av andra internationella överenskommelser, bland annat enligt proceduren i anmälningdirektivet för tekniska föreskrifter, (EU) 2015/1535.¹

¹ En annan procedur är den i enlighet med Världshandelsorganisationens (WTO) TBT-avtal (Agreement on Technical Barriers to Trade).

Tekniska föreskrifter enligt anmälningsdirektivet är bl.a. krav på varors egenskaper eller provning, begränsningar av varuanvändning, bestämmelser om återvinning av varor samt vissa förbudsbestämmelser.² Tekniska föreskrifter kan även vara krav för digitala tjänster (informationssamhällets tjänster).³

Tekniska föreskrifter som inte anmälts fast de borde ha gjort det, saknar rättsverkan och kan inte tillämpas mot enskilda.⁴ Tekniska föreskrifter som genomför EU-lagstiftning behöver inte anmälas, om inte ett utrymme till nationella lösningar har utnyttjats.⁵

Finansdepartementet har fått i uppdrag att se över regleringen för partipolitiska lotterier. Av utredningens uppdrag framgår att utredningen ska lämna två alternativa författningsförslag. Ett av förslagen innebär att lotterier till förmån för partipolitiska verksamheter inte längre ska kunna få licens enligt spellagen, och det andra förslaget innebär i stället vissa förändringar av villkoren för tillhandahållande av sådana lotterier. Kommerskollegium har således att bedöma anmälningsplikt enligt båda alternativen.

Alternativ 1 – Förbud mot partipolitiska lotterier

Kommerskollegium delar Finansdepartementets bedömning att utredningens förslag om förbud inte medför att det ställs några krav på produkters egenskaper. En bestämmelse som endast föreskriver förbud mot en försäljningsform och inte uppställer krav på vilka egenskaper en produkt ska ha är inte anmälningspliktig.⁶

Vi delar även departementets bedömning att förslaget inte innehåller föreskrifter som avser informationssamhällets tjänster enligt anmälningsdirektivet eftersom förslaget begränsar möjligheterna att tillhandahålla spel till förmån för partipolitisk verksamhet generellt och har inte till särskilt syfte att begränsa möjligheterna att tillhandahålla elektroniska lotter online.⁷

Alternativ två – Skärpta krav för partipolitiska lotterier

Vi delar Finansdepartementets bedömning att bestämmelsen i 14 kap. 4 a § spellagen som föreskriver att det vid tillhandahållande av spel till förmån för partipolitisk verksamhet tydligt ska framgå vilket parti som är förmånstagare utgör en sådan teknisk föreskrift som ska anmälas enligt EU-direktiv 2015/1535. Trots att det inte finns något uttryckligt krav på att informationen ska anges på fysiska lotter är det den troliga konsekvensen av bestämmelsen.

Vi delar även departementets bedömning att förslaget inte innehåller föreskrifter som avser informationssamhällets tjänster enligt anmälningsdirektivet eftersom förslaget

² Anmälningsdirektivet artikel 1.1 (c), (d) och (f).

³ Anmälningsdirektivet artikel 1.1 (e) och (f)

⁴ EU-domstolens dom i mål C-95/14, *UNIC* (2015) p. 29.

⁵ EU-domstolens dom i mål C-443/98, *Unilever* (2000) p. 29.

⁶ EU-domstolens dom i mål C-278/99, *van der Burg* (2001)

⁷ Anmälningsdirektivet artikel 1.1 (e)

begränsar möjligheterna att tillhandahålla spel till förmån för partipolitisk verksamhet generellt och har inte till särskilt syfte att begränsa möjligheterna att tillhandahålla elektroniska lotter online.

Vidare bedömer vi att bestämmelsen i 15 kap. 3a § spellagen som föreskriver att kommersiella meddelanden om lotteri som tillhandahålls med licens enligt 6 kap. ska, i de fall licenshavaren enligt sina stadgar har till syfte att främja partipolitisk verksamhet, innehålla tydlig information om vilket parti som är förmånstagare kan vara en anmälningspliktig teknisk föreskrift i form av ”andra krav” enligt anmälningsdirektivet. För att omfattas av anmälningsplikt krävs det emellertid att bestämmelsen kan komma att ha en väsentlig inverkan på egenskaperna eller saluföringen av lotterna.⁸ Den bedömningen överlämnar vi åt Finansdepartementet.

Slutligen så instämmer vi i Finansdepartementets bedömning att även de föreskrifter som Spelinspektionen ska meddela i anslutning till det nya informationskravet i 14 kap. 4 a § kan behöva anmälas till EU-kommissionen enligt direktivet om tekniska föreskrifter.

Ärendet har avgjorts av enhetschefen Agnès Courades Allebeck i närvaro av utredarna Martin Söderman och Ralph Eliasson, föredragande.

Agnès Courades Allebeck

Ralph Eliasson

⁸ Anmälningsdirektivet artikel 1.1 (d)